

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

F. G. JACOBS

6 päivänä toukokuuta 2004¹

1. Tässä asiassa komissio valittaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen määräyksestä,² jolla hylätään sen tutkimatta jättämistä koskeva oikeudenkäyntiväite, joka on esitetty Grencore Group plc:n (jäljempänä Grencore) nostaman, komission väitetyn päätöksen kumoamista koskevan kanteen yhteydessä.

3. Lokakuussa 1999, pian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion jälkeen, Grencore lähetti komissiolle faksitse sen Irish Sugarin pankkitilin tilitiedot, jolle tämä määrä piti palauttaa. Faksissa todettiin seuraavaa:

”Pyydämme vahvistamaan myös, että maksatte palautetulle määrälle korkoa siitä alkaen, kun Irish Sugar plc on maksanut sen teille, palautuspäivään saakka. Pyydämme ilmoittamaan koron määrän.”

Asian tausta

2. Vuonna 1997 komissio määräsi Grencoren tytäryhtiölle Irish Sugar plc:lle EY:n perustamissopimuksen 86 artiklan (josta on tullut EY 82 artikla) nojalla sakon.³ Vuonna 1999 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen pienensi Irish Sugarin nostaman kanteen johdosta sakkoa 916 674 EUR:lla.⁴

4. Komissio siirsi erääntyneen pääoman tilille 4.1.2000, mutta ei maksanut korkoa.

5. Lokakuussa 2001 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin antoi tuomion asiassa Corus,⁵ jossa se totesi, että silloin, kun

1 — Alkuperäinen kieli: englanti.

2 — Asia T-135/02, Grencore Group v. komissio, määräys 7.1.2003 (ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa).

3 — EY:n perustamissopimuksen 86 artiklan mukaisesta menettelystä 14 päivänä toukokuuta 1997 tehty komission päätös 97/624/EY (EYVL L 258, s. 1).

4 — Asia T-228/97, Irish Sugar v. komissio, tuomio 7.10.1999 (Kok. 1999, s. II-2969).

5 — Asia T-171/99, Corus UK v. komissio, tuomio 10.10.2001 (Kok. 2001, s. II-2967).

tuomiossa kumotaan tai pienennetään yritykselle perustamissopimuksen kilpailusääntöjen rikkomisen vuoksi määrättyä sakkoa, komissio on velvollinen EHTY:n perustamissopimuksen 34 artiklan⁶ nojalla palauttamaan paitsi perusteettomasti maksetun sakon pääoman myös tälle määrälle kertyneet viivästyskorot.⁷

kuukauden kuluessa. Sen sijaan päätitte odottaa asiassa Corus annettavaa tuomiota ennen kuin palaatte tähän asiaan.

6. Marraskuussa 2001 Greencore vaati asiassa Corus annettuun tuomioon vedoten komissiota maksamaan Irish Sugarille 154 892 EUR perusteettomasti maksetun sakon korkona.

Ette siksi voi hyötyä asiassa Corus annetusta tuomiosta sen jälkeen, kun olette ensin hyväksynyt pääoman maksun ilman korkoa.”

7. Komissio vastasi 11.2.2002 päivätyllä kirjeellä seuraavaa:

”Pääoman maksaminen ilman korkoa 4.1.2000 tarkoitti sitä, että komissio kieltäytyi maksamasta korkoa. Ette ole riitauttanut tätä päätöstä jättää maksamatta korkoa EY 230 artiklassa (aiemmin EY:n perustamissopimuksen 173 artikla) säädettyjen kahden

8. Huhtikuussa 2002 Greencore vaati EY 230 artiklan nojalla tämän väitetyn päätöksen kumoamista. Komissio esitti oikeudenkäyntiväitteen, joka perustui siihen, että kirje ei mitenkään muuttanut Greencoren oikeudellista asemaa. Kirjeellä ainoastaan ilmoitettiin Greencorelle, että komissio katsoi, että se ei ollut riitauttanut komission 4.1.2000 tekemää päätöstä ja että siksi sen vaatimuksen esittämiselle asetettu määräaika oli umpeutunut. Kirje oli pelkkä ilmoitusluonteinen kirje, eikä sitä voitu kumota EY 230 artiklan nojalla. Greencore vastasi, ettei korosta ollut aikaisemmin tehty päätöstä ja että siksi kirje ei voinut olla pelkästään ilmoitusluonteinen.

6 — Tätä sovelletaan samalla tavalla kuin EY:n perustamissopimuksen 176 artiklaa, josta on tullut EY 233 artikla (ks. tuomion 51 kohta), jossa määrätään, että toimitilimen, jonka säädös on julistettu mitättömäksi yhteisön tuomioistuimissa, on toteutettava tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet.

7 — Tuomion 52 ja 53 kohta.

9. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi 7.1.2003 antamassaan määräyksessä komission tekemän oikeudenkäyntiväitteen, todeten seuraavaa:

Tätä oikeuskäytäntöä sovelletaan myös käsillä olevan asian kaltaisessa tapauksessa, jossa toimielin on kieltäytymällä maksamasta kiistänyt sellaisen velvoitteen olemassaolon, joka sillä on EY:n perustamissopimuksen säännöksen nojalla.”⁸

”Komission 11.2.2002 päivätyssä kirjeessä, jossa ei suinkaan pelkästään välitetä tietoa, kuten sen sanamuodon perusteella on ilmeistä — —, ilmaistaan selvästi tämän toimielimen kieltäytyminen maksamasta kantajan vaatimaa viivästyskorkoa tämän tytäryhtiölle. Kieltäytymisen syyksi esitetään, että kantaja on menettänyt oikeutensa vaatia koron maksamista, koska se ei esittänyt asiaa, kun sakkona maksettu pääoma palautettiin 4.1.2000.

10. Komissio on valittanut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen määräyksestä. Se väittää, että tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen hylätessään sen esittämän oikeudenkäyntiväitteen, ja erityisesti, että se on rikkonut EY 230 artiklaa ottamalla tutkittavaksi toimenpiteen, johon ei voida hakea muutosta, koska se ei muuta mitenkään kantajan oikeudellista asemaa.

Yhteisöjen tuomioistuin on asiassa 44/81, Saksa ym. v. komissio, tuomio 26.5.1982 (Kok. 1982, s. 1855, 6 kohta) todennut, että silloin, kun toimielin riitauttaa aikaisemman sitoumuksen tai kiistää sen olemassaolon kieltäytymällä maksusta, se suorittaa toimenpiteen, jonka kumoamiseksi voidaan, sen oikeudelliset vaikutukset huomioon ottaen, nostaa kanne EY 230 artiklan nojalla. Jos kanne johtaa maksun suorittamista koskevan kieltäytymisen kumoamiseen, kantajan oikeus vahvistetaan, ja lyseisen toimielimen on EY 233 artiklan nojalla varmistettava, että maksu, josta on lain vastaisesti kieltäydytty, suoritetaan. Lisäksi, jos toimielin jättää vastaamatta maksuvaatimukseen, samaan tulokseen voidaan päästä EY 232 artiklaa soveltamalla.

11. Grencore väittää ensiksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut tosiseikkana tulleen näytetyksi, että kirjeessä ”ilmaistaan selvästi — — kieltäytyminen maksamasta viivästyskorkoa” ja että aikaisempaa kieltäytymistä ei ole ollut. Toiseksi se väittää, että se ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen omaksuma kanta on oikea, jonka mukaan kirje on sellainen toimenpide, johon voidaan hakea muutosta, koska siinä kieltäydytään antamasta Grencorelle EY 233 artiklasta, kuten sitä on tulkittu asiassa Corus, koituvia etuja.

Asian arviointi

voitaisiin katsoa tukevan tällaista päätelmää, on virke, jossa todetaan seuraavaa:

12. Tämän valituksen ydinkysymys on se, onko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arvioinut oikein komission kirjeen katsoessaan sen olevan kannekelpoinen toimenpide.

”Pääoman maksaminen ilman korkoa 4.1.2000 tarkoitti sitä, että komissio kieltäytyi maksamasta korkoa.”

13. En hyväksy Greencoren väitettä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjeestä tekemä luokittelu sellaisenaan kuuluu tosiseikkojen toteamiseen ja että niin muodoin siihen ei voitaisi hakea muutosta. Vaikka yhteisöjen tuomioistuin ei yleensä voi arvioida uudelleen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toteamia tosiseikkoja, vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta tarkastella uudelleen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tekemää näiden tosiseikkojen oikeudellista luokittelua ja niistä tehtyjä oikeudellisia päätelmiä.⁹ Käsillä olevassa asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tekemä kirjeen oikeudellinen luokittelu ja päätelmä, jonka se siitä teki, olivat ratkaisun kannalta keskeisiä.

14. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjeestä tekemä luokittelu perustuu siihen, että sen havaintojen mukaan kirjeessä ”ilmaistaan selvästi tämän toimielimen kieltäytyminen maksamasta kantajan vaatimaa viivästyskorkoa”. Kirjeen ainoa osa, jonka

15. Vaikka hyväksyttäisiin, että tämä lausunto sisältää kieltäytymisen maksamasta korkoa, sen oikeudellinen asema ja seuraukset riippuvat siitä, miten luokitellaan oikein 4.1.2000 ilman korkoa tapahtunut pääoman maksaminen. Jos kirjeellä ainoastaan vahvistetaan koron maksamista koskeva kieltäytyminen, joka on jo tapahtunut kannekelpoisena toimenpiteenä, mutta jonka kanneaika on umpeutunut, se ei ilmiselvästi itse ole kannekelpoinen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei kuitenkaan ole lainkaan käsitellyt tätä kysymystä.

16. Mielestäni ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi pitänyt tehdä niin. Tämä tuomioistuin katsoi, että tosiseikkana oli tullut näytetyksi, että vaikka komissio siirsi pääoman Greencoren tilille, se ei ”myöntänyt koron maksamista koskevaa vaatimusta”.¹⁰ Koska komissio ei myöntänyt vaatimusta, sen on mielestäni katsottava hylänneen sen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi siksi pitänyt todeta, että komission tekemä pääoman maksaminen

⁹ — Asia C-136/92 P, komissio v. Brazzelli Lualdi ym., tuomio 1.6.1994 (Kok. 1994, s. I-1981, 48 ja 49 kohta).

¹⁰ — Määräyksen 5 kohta.

ilman korkoa olisi pitänyt arvioida oikein implisiittiseksi kieltäytymiseksi maksamasta vaadittua korkoa. Vaikka yleensä pelkkä toimielimen vaitiolo ei voi muodostaa implisiittistä hylkäävää päätöstä,¹¹ on tilanne selvästi erilainen silloin, kun vaatimukseen vastataan toimella, jolla vaatimukseen ei suostuta.¹² Implisiittiseen päätökseen voidaan periaatteessa hakea muutosta EY 230 artiklan nojalla.¹³

17. Perustamissopimuksen 230 artiklassa tunnustetaan oikeus vaatia toimielimen menettelyn laillisuuden valvontaa. Jos menettely ei ole päätös, josta voidaan nostaa kanne tämän artiklan nojalla, EY 232 artiklassa määrätään, että toimielintä voidaan kehottaa tekemään ratkaisu. Kummassakin artiklassa säädetään ehdoton aikaraja sen antaman oikeuden käyttämiselle. On selvää, että tämä oikeussuojakeinojen järjestelmä heikentyisi, jos osapuoli, joka katsoisi kärsineensä haittaa toimielimen menettelyn takia eikä kuitenkaan olisi käyttänyt kumppaakaan oikeutta säädettyssä määräajassa, voisi tästä huolimatta jällempäin riitauttaa menettelyn.

18. Jos, kuten esitän, komission kieltäytymisen maksamasta korkoa arvioidaan oikein päätöksenä olla toimimatta niin, kirjettä ei mielestäni voida pitää EY 230 artiklan

mukaisena kannekelpoisena päätöksenä, koska siinä ainoastaan vahvistetaan tämä aikaisempi päätös. Vakiintuneessa oikeuskäytännössä katsotaan, että kumoamiskanne, joka on nostettu sellaista päätöstä vastaan, jossa pelkästään vahvistetaan aikaisempi päätös, jota ei ole riitautettu määräajassa, on jätettävä tutkimatta ja että päätöksellä pelkästään vahvistetaan aiempi päätös, kun siinä ei ole mitään uutta verrattuna aiempaan toimeen ja kun sitä ei ole edeltänyt tämän aiemman päätöksen saajan tilanteen uudelleen arviointi.¹⁴ Erityisesti faksi, jossa komissio kieltäytyy käsittelemästä uudelleen aikaisempaa päätöstään, ei ole uusi päätös.¹⁵ Sitä vastoin aikaisemman päätöksen saajan ja väitetysti erääntyneen summan maksamisesta kieltäytyneen toimielimen välistä tapaa- mista, jossa keskustellaan maksamista koskevasta kieltäytymisestä, on pidettävä tämän oikeuskäytännön mukaisena uudelleen arvioimisena.¹⁶

19. Asiassa Saksa vastaan komissio, joka on ainoa lähde, johon ensimmäisen oikeusas- teen tuomioistuin on tukeutunut esillä ole- van seikan osalta, Saksa vaati sellaisen tuen maksamista, jonka myöntämisen komissio oli aikaisemmin hyväksynyt. Heinäkuussa 1980 komissio ilmoitti Saksalle, ettei se voinut myöntyä vaatimukseen, koska se oli tehty määräajan umpeuduttua. Elokuussa 1980 Saksa vastasi riitauttamalla komission kannan ja pyytämällä sitä selittämään näkö-

11 — Yhdistetyt asiat T-190/95 ja T-45/96, Sodimav. komissio, tuomio 13.12.1999 (Kok. 1999, s. II-3617, 32 kohta).

12 — Ks. myös asia T-271/94, Branco v. komissio, tuomio 11.7.1996 (Kok. 1996, s. II-749, 48 kohta).

13 — Ks. esim. asia C-359/98 P, Ca' Pasta v. komissio, tuomio 25.5.2000 (Kok. 2000, s. I-3977, 32 kohta).

14 — Yhdistetyt asiat T-83/99, T-84/99 ja T-85/99, Ripa di Meana v. parlamentti, tuomio 26.10.2000 (Kok. 2000, s. II-3493, 33 kohta ja siinä mainittu oikeuskäytäntö).

15 — Yhdistetyt asiat T-121/96 ja T-151/96, Mutual Aid Administration Services v. komissio, tuomio 18.9.1997 (Kok. 1997, s. II-1355, 48 kohta).

16 — Asia T-331/94, IPK-München v. komissio, tuomio 15.10.1997 (Kok. 1997, s. II-1665, 25 ja 26 kohta).

kantansa. Komissio hyväksyi virallisesti tämän pyynnön ja pidettiin tapaaminen, jossa komissio suostui harkitsemaan uudelleen Saksan kantaa. Loka- ja marraskuussa 1980 Saksa kirjoitti uudestaan komissiolle saadakseen maksun. Joulukuussa 1980 komissio vahvisti kieltäytymisen. Sitä seikkaa, että komissio suostui harkitsemaan ja harkitsi uudelleen asiaa tällä tavalla sen jälkeen, kuin se oli ensin kieltäytynyt maksamasta summaa, jonka sen väitetään olevan velvollinen maksamaan, riittää mielestäni osoittamaan, että asia Saksa vastaan komissio erottuu selvästi käsillä olevasta tapauksesta.¹⁷

kuten sitä olisi pitänyt soveltaa sen voimaantulosta saakka”.¹⁸ Mielestäni tällä väitteellä ei kuitenkaan ole merkitystä sen suhteen, voidaanko Greencoren kanne ottaa tutkittavaksi, eikä sillä voida vapauttaa Greencorea EY 230 artiklassa määrätystä vaatimuksesta, että sen on nostettava kanne kahden kuukauden kuluessa komission implisiittisestä päätöksestä olla maksamatta korkoa silloin, kun sitä pyydetään ensimmäistä kertaa. On selvää, että myöhemmällä tuomioistuimen päätöksellä ei avata uudelleen kanteen nostamiselle varattua määräaika, kun tämä määräaika on jo umpeutunut.

20. Asiassa *Corus* ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vahvisti periaatteen, joka koskee oikeutta viivästyskorkoon sakolle, joka on maksettu ja joka on myöhemmin kumottu tai jota on myöhemmin pienennetty. *Greencore* väittää perustellusti, että tämä yhteisön oikeudenkäytön tulkinta yhteisön oikeudesta ”selventää ja määrittää tämän säännön merkitystä ja soveltamisalaa sellaisena, kuin se olisi pitänyt ymmärtää ja

21. Voidaan todeta, että jos yhteisöjen tuomioistuin hylkäisi valituksen tässä asiassa, sen vaikutuksena olisi, että komissio ei voisi vedota EY 230 artiklassa säädettyyn määräaikaan mitään sellaista yritystä vastaan, jolle komissio on joskus aikaisemmin määrännyt sakon, joka on kumottu tai jota on pienennetty yhteisön tuomioistuimissa. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tämä määräaika perustuu erityisesti siihen seikkaan, että kanteen nostamiselle varatuilla määräajoilla pyritään turvaamaan oikeusvarmuus estämällä se, että sellaiset yhteisön toimenpiteet, joilla on oikeusvaikutuksia, voitaisiin asettaa kyseenalaiseksi rajoittamattoman ajan.¹⁹ On ilmeistä, että edellä kuvattu lopputulos ei palvelisi tätä näkökohtaa.

17 — Ks. myös asia C-304/89, *Oliveira v. komissio*, tuomio 7.5.1991 (Kok. 1991, s. I-2283) julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksen 12 kohta, jossa julkisasiamies Darmon totesi, että asiassa *Saksa v. komissio* ei tunnusteta sitä, että sellaisen kannan ottaminen, jonka mukaan yhteisön toimielin ryhtyy harkitsemaan uudelleen asiaa, on päätös.

18 — *Greencoren* vastineen 26 kohta.

19 — Ks. esim. viimeaikaisesta oikeuskäytännöstä asia C-241/01, *National Farmers' Union*, tuomio 22.10.2002 (Kok. 2002, s. I-9079, 34 kohta ja asiat, joihin siinä on viitattu).

22. Lopuksi lisäisin, että jos Grencore vastaanottaessaan pääoman maksun komissiolta katsoi, että koron maksamatta jättäminen ei ollut sellainen toimi, johon voidaan hakea muutosta EY 230 artiklan nojalla, oikea menettelytapa olisi ollut kehottaa komissiota EY 232 artiklan toisen kohdan mukaisesti toimimaan. Sillä seikalla, että Grencoren ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen toimittaman kanteen mukaisesti ”päätti olla käyttämättä tätä oikeussuojakeinoa”, ei voi olla mitään merkitystä sen kanteen tutkitta-

vaksi ottamisen kannalta, jonka se myöhemmin päätti nostaa EY 230 artiklan nojalla.

23. Edellä esitetyn perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen riitautettu määräys olisi syytä kumota, ja yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 61 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla väitetyn päätöksen kumoamista koskeva kanne olisi jätettävä tutkimatta.

Ratkaisuehdotus

24. Näillä perusteilla ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin

- 1) kumoaa yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-135/02, Grencore Group vastaan komissio, 7.1.2003 antaman määräyksen;
- 2) toteaa, että Grencoren komission 11.2.2002 tekemän väitetyn päätöksen kumoamiseksi nostama kanne on jätettävä tutkimatta;
- 3) velvoittaa Grencoren korvaamaan oikeudenkäyntikulut yhteisöjen tuomioistuimessa ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa.